

הסכם בדבר מתן גימלאות מיוחדות לעולים התלויים בעזרת הזולת¹

שנערך ונחתם בירושלים ביום ז' בטבת התשנ"ג (31 בדצמבר 1992)

בין

ממשלת ישראל, בשם מדינת ישראל (להלן - הממשלה), באמצעות משרד האוצר, המיוצג על ידי סגן החשב הכללי יהושע אורן וסגן החשב הכללי ברוך טפר,

מצד אחד

ל בין

המוסד לביטוח לאומי (להלן - המוסד), המיוצג על ידי ישראל ערד, סגן המנהל הכללי (גימלאות), ודן מרינוב, סגן המנהל הכללי (כספים),

מצד שני

הואיל והסוכנות היהודית הפסיקה את מתן התשלומים ששולמו על ידה לעולים התלויים בעזרת הזולת;

והואיל והממשלה קיבלה על עצמה את הטיפול בעולים האמורים;

והואיל וברצון הממשלה ליתן לעולים התלויים בעזרת הזולת גימלאות מיוחדות בתנאים המפורטים בהסכם זה;

והואיל והממשלה מעוניינת לשלם את הגימלאות המיוחדות לפי התנאים המפורטים בהסכם זה, באמצעות המוסד המטפל באוכלוסיות של תלויים בעזרת הזולת שאינם עולים חדשים;

והואיל והמוסד הסכים לבצע את תשלום הגימלאות המיוחדות בתנאים המפורטים בהסכם זה וזאת לאחר שנתמלאו התנאים האמורים בסעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995² (להלן - החוק),

לפיכך מוסכם בין הצדדים כדלקמן:

1. המבוא חלק מההסכם

המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

¹ תוקן: י"פ 4502, ד' באדר ב' התשנ"ז, 13.3.1997; י"פ 4079, ו' בשבט התשנ"ג, 28.1.1993.

² במקום "בסעיף 200 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968" בא "בסעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

2. הגדרות

"עולה"³ - תושב ישראל, אשר בידו אשרת עולה או שיש לו מעמד של עולה לפי חוק השבות, התשי"י-1950;

"עולה התלוי בעזרת הזולת"⁴ - עולה שמלאו לו שמונה עשרה שנה אשר כתוצאה מליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או ממום מלידה, תלוי בעזרת הזולת או זקוק להשגחה כמשמעותם בתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (מתן שירותים מיוחדים), התשל"ט-1978 (להלן - התקנות);

"ילד עולה עם נכות"⁵ - עולה שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנה, שאין לו ולא היה לו הורה מבוטח ומתקיימים בו התנאים שבהגדרות ילד נכה או פעוט נכה שבתקנות הביטוח הלאומי (דמי מחיה, עזרה ללימודים וסידורים לילד נכה), התשי"ס-1980 (להלן - תקנות ילד נכה) למעט התנאי שיש לו או שהיה לו הורה מבוטח שנפטר כתושב ישראל;

"גימלת נכות לעולה"⁶ - תשלום חודשי בסכום שווה לקיצבה חודשית מלאה כמשמעותה בסעיף 200(א) לחוק בצירוף תוספת בעד ילדים וכן תוספת בעד בת זוג, לפי הכללים הקבועים בסעיפים 200(ג) ו-202(א) לחוק;

"גימלת שירותים מיוחדים לעולה" - תשלום חודשי בסכום השווה לקיצבה מיוחדת כמשמעותה בתקנה 3 לתקנות, בהתאם למידת התלות של העולה בעזרת הזולת, ולגבי אשה נשואה - בסכום השווה לקיצבה מיוחדת כאמור בתקנה 4 לתקנות;

"גימלה מיוחדת לעולה"⁷ - שני אלה: גימלת נכות לעולה וגימלת שירותים מיוחדים לעולה;

"גמלה לילד עולה עם נכות"⁸ - תשלום חודשי בסכום השווה לסכום הגימלה המשולמת לפי הכללים שבתקנות ילד נכה, לפי הענין;

"גימלת סיעוד לעולה"⁹ - גמלה חודשית לפי סעיף 224 לחוק, בהתאם למידת התלות של העולה בעזרת הזולת.

3. הזכאות לגימלה מיוחדת לעולה

עולה התלוי בעזרת הזולת יהיה זכאי לגימלה מיוחדת לעולה בתנאים המפורטים בהסכם זה.

4. הגשת תביעה

התובע גימלה מיוחדת לעולה, יגיש תביעתו למוסד על גבי טופס שנקבע לכך והוראת תקנה 10 לתקנות תחול לגביו.

³ "עולה" - בנוסח המקורי - "תושב ישראל שמלאו לו שמונה עשרה שנה, אשר בידו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, התשי"י-1950".

המלים "שמלאו לו שמונה עשרה שנה" נמחקו ובמקום "תעודת עולה" בא "שיש לו מעמד של עולה"; הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

⁴ "עולה התלוי בעזרת הזולת" - בנוסח המקורי - "עולה שכתוצאה מליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או ממום מלידה, תלוי בעזרת הזולת או זקוק להשגחה כמשמעותם בתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (מתן שירותים מיוחדים), התשל"ט-1978 (להלן - התקנות)"; במקום "עולה שכתוצאה" בא "עולה שמלאו לו שמונה עשרה שנה אשר כתוצאה";

הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

⁵ ההגדרה "ילד עולה עם נכות" נוספה בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

⁶ הגדרה "גימלת נכות לעולה" - במקום "לקיצבת יחיד מלאה כמשמעותה בסעיף 127(א) לחוק" בא "קיצבה חודשית מלאה כמשמעותה בסעיף 200(א) לחוק";

במקום "בסעיפים 127(ב) ו-127(ג) לט" בא "בסעיפים 200(ג) ו-202(א)";

הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

⁷ הגדרה "גמלה מיוחדת לעולה" - נוסף ב"פ 4502, תשנ"ז, 13.3.97.

⁸ ההגדרה "גמלה לילד עולה עם נכות" - נוספה בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

⁹ הגדרה "גימלת סיעוד לעולה", במקום הרישא המסתיומת במלים "127פד" בא "גמלה חודשית לפי סעיף 224"; הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

5. קביעת מידת התלות בעזרת הזולת

(א)¹⁰ רופא מוסמך כמשמעותו בסעיף 208 לחוק (להלן - הרופא המוסמך) יבדוק אם התובע הוא עולה התלוי בעזרת הזולת.

(ב) סבור הרופא המוסמך כי התובע הוא לכאורה עולה התלוי בעזרת הזולת - תיבדק ותיקבע מידת תלותו של התובע בדרך ולפי הכללים הקבועים בתקנות.

(ג) קבע הרופא המוסמך כי התובע אינו עולה התלוי בעזרת הזולת - תידחה התביעה לגימלה מיוחדת לעולה.

(ד) התובע רשאי יהיה לערור על החלטות שנתקבלו כאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), תוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על ההחלטה.

(ה)

(1) אחות בכירה בתחום בריאות הציבור, שהמוסד הסמיך לכך, תדון ותחליט בערר על החלטה לפי סעיף קטן (ב) והיא רשאית להעמיד את התובע לבדיקה נוספת.

(2)¹¹ רופא מבין הרופאים הכלולים ברשימת חברי הועדות הרפואיות לעררים לפי פרק ט' לחוק, ידון ויחליט בערר על החלטות לפי סעיף קטן (ג) והוא רשאי להעמיד את התובע לבדיקה נוספת.

(ו) הוראות תקנות 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17 ו-18 לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (קביעת אחוזי נכות רפואית, מינוי ועדות לעררים והוראות שונות), התשמ"ד-1984, יחולו, בשינויים המחוייבים, לגבי בדיקה של רופא כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ה).

לענין סעיף קטן (ב) רשאי רופא מוסמך להחליט על סמך מסמכים רפואיים בלבד.

6. תחילת הזכאות לגימלה לעולה

הזכאות לגימלה מיוחדת לעולה תתחיל ב-1 בחודש שבו הוגשה למוסד התביעה לגימלה מיוחדת לעולה, או ביום שבו מלאו לו 18 שנים ו-90 ימים, לפי המועד המאוחר ביניהם, אולם לא לפני שחלפו -

(1) 90 ימים מיום שהתובע עלה לישראל - לגבי גימלת שירותים מיוחדים לעולה;

(2) 180 ימים מיום שהתובע עלה לישראל - לגבי גימלת נכות לעולה.

7. תשלום גימלת נכות לעולה

(א) המוסד יודיע למשרד לקליטת העליה על כל החלטה בדבר אישור זכאות לגימלה מיוחדת לעולה בציון מועד תחילת התשלום.

(ב)¹² על אף האמור בהסכם זה, לא תשולם גימלת נכות לעולה למי שנמצא במוסד, אם גוף ציבורי כמשמעותו בסעיף 307 לחוק נושא ביותר ממחצית החזקתו.

(ג)

(1) דמי קיום ששולמו לעולה על ידי המשרד לקליטת העליה בתקופה שבעדה מגיעה לעולה גימלת נכות לפי הסכם זה, ינוכו מגימלת הנכות;

¹⁰ ס' 5(א) - במקום "בסעיף 127 כז" בא "בסעיף 208".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

¹¹ ס' 5(ה)(2) - במקום "פרק ו"2" בא "פרק ט".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

¹² ס' 7(ב) - במקום "בסעיף 137" בא "בסעיף 307".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

(2) משולמת גימלת נכות בעד תקופה שקדמה לחודש שבו נתקבלה ההחלטה בדבר תשלומה, ינוכו מהגימלה דמי הקיום שהיו אמורים להשתלם לעולה על ידי המשדד לקליטת העליה בעד אותה תקופה.

8. פקיעת הזכאות

(א)¹³ גימלת שירותים מיוחדים לעולה תשולם עד החודש שבו מלאו שנתיים מיום שהזכאי עלה לישראל, אם במועד האמור טרם מלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנה באשה.

מלאו לזכאי 65 שנים בגבר ו-60 שנה באשה בטרם מלאו שנתיים מיום שעלה לישראל - לא תפקע מסיבה זו זכותו לגימלת שירותים מיוחדים לעולה גם מעבר לגיל האמור אף אם משולמת לו קיצבת זיקנה לפי החוק או גימלת זיקנה מיוחדת לפי ההסכם בדבר מתן גימלאות זיקנה ושאיירים מיוחדות שנערך לפי סעיף 9 לחוק.

(ב) גימלת נכות מיוחדת תשולם עד החודש שבו ימלאו שנתיים מיום שהזכאי עלה לישראל או עד החודש שבו ימלאו לזכאי 65 שנים בגבר ו-60 שנה באשה, לפי המועד המוקדם מביניהם.

9. תשלום לזכאי השוהה בחוץ לארץ

(א) עולה התלוי בעזרת הזולת יהיה זכאי לגימלה מיוחדת לעולה אם הוא נמצא בישראל וכל עוד הוא נמצא בישראל.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם הזכאי לגימלה מיוחדת לעולה יצא את ישראל לטיפול רפואי, יימשך תשלום הגימלה המיוחדת לתקופה נוספת של חודשיים מהחודש שבו יצא את ישראל.

10. מניעת כפל תשלומים

(א) בכפוף לאמור בסעיף 7(ג), גימלה מיוחדת לעולה לא תשולם בעד תקופה שבעדה משולמת לזכאי -

(1)¹⁴ גימלה לפי החוק, למעט קיצבת ילדים לפי פרק ד' לחוק.

(2) קיצבה או תשלום חודשי אחר למחייתו.

(ב)¹⁵ על אף האמור בסעיף קטן (א), תשולם גימלת נכות לעולה, לזכאי המקבל הטבה לפי ההסכם בדבר גימלת ניידות שנערך לפי סעיף 9 לחוק.

11. החלת הוראת החוק והתקנות¹⁶

הוראות החוק והתקנות המפורטות להלן יחולו, בשינויים המחוייבים ובכפוף לאמור בהסכם זה, על גימלה מיוחדת לעולה לפי ההסכם, כאילו היא קיצבה לפי פרק ט' לחוק:

(1) פרק י"ד לחוק למעט סימן א' שבו;

(2) תקנות 3, 6, 7, 8, 9 ו-12 לתקנות.

¹³ ס' 8(א) - במקום "סעיף 200" בא "סעיף 9".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

¹⁴ ס' 10(א)(1) - במקום "פרק ה'" בא "פרק ד'".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

¹⁵ ס' 10(ב) - במקום "סעיף 200" בא "סעיף 9".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

¹⁶ ס' 11 - במקום "פרק ו'2" בא "פרק ט'" ובמקום "פרק ז'" בא "פרק י"ד".
הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

11.א. גמלה לילד עולה עם נכות¹⁷

(א) בסעיף זה -

"בן משפחה" - מי שהוא תושב ישראל והוא אחד מאלה:

- (1) אפטרופסו של ילד עולה עם נכות;
- (2) אחיו או אחותו של ילד עולה עם נכות וכן סבו או סבתו;
- (3) ילדיהם של המנויים בפסקה (2).

(ב) ילד עולה עם נכות זכאי לגמלה לפי הסכם זה בתנאים ולפי הכללים והסכומים הקבועים בתקנות ילד נכה אם וכל עוד הוא אינו זכאי לגמלה לפי התקנות האמורות, רק בשל כך שאין לו הורה מבוטח ולא היה לו הורה מבוטח שנפטר כתושב ישראל.

(ג) בעד ילד עולה עם נכות הזכאי לגמלה כאמור בסעיף קטן (א), תשולם הגמלה אם הוא נמצא בהחזקתו או בהשגחתו של בן משפחה וכל עוד הוא נמצא בהחזקתו או בהשגחתו; יצא הילד את ישראל, יימשך תשלום הגמלה אם מתקיים בו האמור בתקנה 4(ב) לתקנות ילד נכה, ובתנאי שהוא נמצא בחוץ לארץ בהחזקתו ובהשגחתו של בן המשפחה.

(ד) הגמלה לילד עולה עם נכות תשולם לידיו של בן המשפחה שבהחזקתו או בהשגחתו נמצא הילד או לידי מי שמונה כמקבל גמלה עבור הילד, בהתאם להוראות סעיף 304 לחוק.

12. ביטוח רפואי¹⁸

עולה התלוי בעזרת הזולת, המקבל גימלה מיוחדת לעולה, זכאי לביטוח רפואי לפי הכללים שנקבעו לגבי מי שמקבל קיצבת נכות לפי פרק ט' לחוק ובתנאי שאינו מבוטח בביטוח רפואי על פי הסדר כלשהו שבין הממשלה לבין קופות החולים או כל גוף אחר.

13. גימלת סיעוד לעולה¹⁹

עולה שמלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנה באשה והוא זקוק לשירותי סיעוד, יהיה זכאי לגימלת סיעוד לפי הסכם זה בהתאם לכללים הקבועים בפרק י' לחוק והתקנות על פיו, כל עוד אינו זכאי לגימלת סיעוד לפי החוק בשל האמור בסעיף 226.

14. מימון

גימלאות לפי הסכם זה ישולמו על חשבון אוצר המדינה באמצעות המוסד.

15. שיפוי המוסד

הממשלה, באמצעות משרד האוצר, תשפה את המוסד, לפי חשבונות מפורטים שימציא המוסד, על כל הוצאה שהוציא למתן גימלאות לפי הסכם זה (להלן - הוצאה להוצאה למתן גימלאות לפי ההסכם) וכן על החלק היחסי מההוצאות המינהליות של המוסד הנובע מביצוע הסכם זה כפי שהיו בפועל (להלן - ההוצאות המינהליות).

ההוצאות המינהליות ישולמו למוסד עד ל-15 לחודש שלאחר החודש שבגיניו יוגש החשבון לממשלה (להלן - המועד לתשלום ההוצאות). לא שילמה הממשלה את ההוצאות המינהליות במועד האמור

¹⁷ ס' 11א - נוסף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

¹⁸ ס' 12 - במקום "פרק ו'2" בא "פרק ט'".

הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

¹⁹ ס' 13 - במקום "פרק ו'5" בא "פרק י'" ובמקום "סעיף 127פ" בא "סעיף 226".

הוחלף בתיקון ההסכם מיום 9.2.97.

לעיל, יווספו לסכום המשולם באיחור הפרשי הצמדה בהתאם להפרש שבין המדד הכללי שפורסם לאחרונה לפני התשלום בפועל.

הערכת הצדדים להוצאות המינהליות מצורפת להסכם זה כחלק בלתי נפרד ממנו ומסומן "נספח א".

הצדדים מצהירים כי הערכת ההוצאות המינהליות כאמור בנספח א' הינה בגדר הערכה מוקדמת שהוכנה לפני תחילתו של הסכם זה והיא מתייחסת לתקופה שמיום התחילה ועד ליום 31.12.93.

אומדן ההוצאות המינהליות שידרשו לצורך ביצוע הסכם זה בתקופה שמיום 1.1.94 ואילך ייערך על ידי הצדדים לקראת יום 31.12.93.

הצדדים מסכימים כי במידה שההוצאות המינהליות תהיינה שונות מהסכום שנקבע בנספח א' או מסכום האומדן שייקבע על ידי הצדדים לתקופה שמיום 1.1.94 ואילך - תשפה הממשלה את המוסד על כל ההוצאות המינהליות כפי שתהיינה בפועל.

16. החזר הוצאות

(א) עם חתימת הסכם זה ימציא המוסד לממשלה אומדן חדשי של ההוצאה לגימלאות לפי הסכם זה (להלן - האומדן). האומדן יעודכן מעת לעת, בהתאם לתביעות לגימלאות שיאושרו על ידי המוסד והתשלומים שיבצע בפועל.

(ב)

(1) הממשלה תשלם למוסד את סכומי האומדן במועדים הבאים (להלן - מועד תשלום האומדן) -

(א) ב-26 בכל חודש, החל בחודש תחילתו של הסכם זה - את סכום האומדן החודשי של הגימלאות המיוחדות לעולים ששולמו באותו חודש ;

(ב) ב-15 בכל חודש, החל בחודש שלאחר חודש תחילתו של הסכם זה - את סכום האומדן החודשי של גימלאות סיעוד לעולים ששולמו בעד החודש שקדם לחודש התשלום.

(2) סכומי האומדן שלא ישולמו במועד לתשלום האומדן יהיו צמודים למדד המחירים הכללי לצרכן (להלן - המדד), בהתאם להפרש שבין המדד שיפורסם לאחרונה לפני המועד לתשלום האומדן לבין המדד שיפורסם לאחרונה לפני התשלום בפועל, וישאו ריבית צמודה למדד בשיעור של 4% לשנה מהמועד לתשלום האומדן ועד למועד התשלום בפועל.

(ג)

(1) בכל חודש, החל בחודש שלאחר חודש תחילתו של הסכם, יגיש המוסד לממשלה, באמצעות משרד האוצר, חשבון מפורט של סכום ההוצאה לגימלאות שעל פי הסכם זה, שהוציא המוסד בפועל בחודש שקדם לו ;

תוך 30 יום מיום שיגיש המוסד חשבון מפורט כאמור, תשלם הממשלה למוסד או יחזיר המוסד לממשלה את ההפרש שבין סכום האומדן ששילמה הממשלה למוסד כאמור בסעיף קטן (ב) (1) לעיל, לבין ההוצאה בפועל שהוציא המוסד.

(2) כל אחד מסכומי ההפרש האמורים בפסקה (1) לעיל יעודכנו בהתאם להפרש שבין המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד תשלום האומדן של החודש שבגיננו משולם ההפרש, לבין המדד שיפורסם לאחרונה לפני תשלום ההפרש בפועל, וישאו ריבית צמודה למדד בשיעור של 4% לשנה מהמועד הקבוע לתשלום כאמור ועד ליום התשלום בפועל.

17. תחילה ותחולה²⁰

תחילתו של הסכם זה ביום ח' בטבת תשנ"ג (1 בינואר 1993) והוא יחול גם על עולה שעלה לישראל לפני יום התחילה.

ולראיה באו הצדדים על החתום

יהושע אורן סגן החשב הכללי
ברוך טפר סגן החשב הכללי
דן מרינוב סגן המנהל הכללי של המוסד (כספים)
ישראל ערד סגן המנהל הכללי של המוסד (גימלאות)

נספח א'

(סעיף 15)

הערכה מוקדמת של ההוצאות המינהליות לביצוע ההסכם בדבר מתן גימלאות מיוחדות לעולים התלויים בעזרת הזולת.

ההערכה מתייחסת לתקופה מיום 1.1.93 ועד יום 31.12.93.

1. שר"מ נכות -

בשקלים חדשים

477,000	(א) עלות בדיקות רפואיות והערכות תלות
275,000	(ב) הוצאות כ"א - 6 עובדים (ל-6 חודשים) ו-2 עובדים (ל-7 חודשים)
40,000	הסברה - פרסום בעתונות + דף מידע
792,000	סה"כ שר"מ ונכות

2. סיעוד -

בשקלים חדשים

76,000	(א) עלות הערכות תלות
33,000	(ב) הוצאות כח אדם - 1 עובד (ל-6 חודשים)
109,000	סה"כ הוצאות סיעוד

האמור לעיל לא כולל הוצאות להדרכה, לריהוט, ציוד משרד, ענ"א, תקורה והוצאות אחרות; הוצאות אלו ייספגו על ידי המוסד במסגרת התקציב המינהלי השוטף.

ההערכה האמורה לעיל לגבי כמות העובדים מבוססת על מספר הזכאים המוערך ביום חתימת ההסכם (550 זכאים לגימלאות שר"מ ונכות, מהם 500 זכאים לגימלת נכות בלבד ו-172 לגימלת סיעוד), ותיבדק מחדש עם סיום הטיפול במלאי האוכלוסיה הפוטנציאלית.

הערכת ההוצאות המינהליות נעשתה לקראת חתימת ההסכם בהתחשב בקצב העליה הנוכחי. לקראת תום התקופה האמורה יעריכו הצדדים את העלויות שידרשו לביצוע בהמשך.

²⁰ ס' 17 - תחילת ההסכם מיום 9.2.97:

תחילתו של הסכם זה ב-1 בחודש שלאחר פרסומו (להלן - יום התחילה) ובלבד שלא תשולם גמלה לפיו בעד תקופה שקדמה ליום התחילה.

על אף האמור בסעיף קטן (א) תחילתו של סעיף (4)2 ביום ג' בסיון התשנ"ה (1 ביוני 1995).